

Column Hans Stegeman voor Kennismail februari 2010

Een sjeik voor IJsland

De periode dat voetbalspelers van club kunnen wisselen is afgelopen maandag geëindigd. Nog nooit sinds de invoering van zo'n periode was er zo weinig nieuws te melden over transfers. Clubs hebben simpelweg geen geld om nieuwe spelers te kopen. En ze komen ook niet van hun te dure spelers af, al zouden ze willen. Vorige week ging één van de oudste voetbalclubs van Nederland failliet (Haarlem). Weinig te juichen dus in die voetbalwereld. Door de financiële crisis, zo zegt men. En voor een groot deel ook hun eigen schuld. Toch is de schuldpositie van voetbalclubs over het algemeen beter dan die van overheden in Europa.

Voetbalclubs hebben de afgelopen jaren voluit geprofiteerd van financiële innovaties en ruime financiële markten. En dan vooral in landen waar de nationale voetbalbonden (zeg maar de toezichhouders) het niet zo nauw namen met de financiële soliditeit van deze clubs. Dat geldt met name voor grote clubs in Spanje, Italië en het VK. Zo hebben in het Verenigd Koninkrijk veel clubs grote schulden. De schuld van Manchester United benadert zelfs een miljard euro. Een deel van die schulden is voortgekomen uit financiële innovaties. Clubs als Manchester United en Arsenal hebben hun stabiele stroom aan recettes contant gemaakt. Zij gaven obligatieleningen uit met als onderpand de toekomstige inkomsten van toeschouwers. Securitatie avant la lettre. Maar als de recettes aan tegenvallen hebben de beleggers wel een serieus probleem. Daarnaast is de belangrijkste inkomstenbron voor clubs de opbrengsten van tv-rechten. Met een instortende advertentiemarkt zal een nieuwe overeenkomst met de tv waarschijnlijk minder opbrengen.

De grootste clubs, ofwel clubs met de grootste schare fans, hebben dan ook de grootste schulden. En ze blijven ook gewoon geld uitgeven. Een club als Real Madrid blijft investeren in dure nieuwe spelers, ondanks de schuld van aan het begin van dit seizoen meer dan 300 miljoen euro. Alleen dan kunnen ze de goede prestaties blijven neerzetten en de benodigde recettes blijven boeken.

De overeenkomsten tussen overheden en voetbalclubs op dit moment is opvallend. Ook overheden moeten bezuinigen en zitten opgezaagd met hoge schulden. Maar er zijn ook duidelijke verschillen. Anders dan voor voetbalclubs is de grote toename van de schulden het afgelopen jaar geen beleid geweest, maar een gevolg van de crisis.

Een ander verschil betreft het perspectief op oplossing van de problemen: er is altijd nog wel een rijkard te vinden die er lol in had om een voetbalclub met enkele honderden miljoenen euro te redden, maar nog geen enkele sjeik of oligarch is opgestaan om de schuld van IJsland aan Nederland te betalen. Hadden ze maar een goede voetbalclub moeten hebben. En de Grieken zullen nu wel balen dat ze het product 'Olympische Spelen' zo makkelijk aan de internationale gemeenschap cadeau hebben gedaan. Daar hadden ze eeuwen mee vooruit gekund.